

Tontagarna

-en annorlunda musikgrupp

Inledning:

En betydelsefull period i mitt liv var åren 1978-82 då jag efter c:a 4 års högskolestudier arbetade som cirkelledare för vuxna utvecklingsstörda på Kvarnsveds dagcenter på Frösön. Jag har ännu idag ett levande minne av första dagen då jag kom gåendes in på gården vid dagcentret och välkomnades av ett gäng mycket olikartade skepnader varav några betedde sig nästan

skrämmande närgånget och som jag då tyckte rentav underligt! Någon kom fram och skulle kramas medan andra stod och hade märkliga stereotypa rörelser och tics för sig. Det var människor som sällan eller aldrig syntes ute i samhället och som jag skulle komma att lära känna framöver som individuella personligheter som hade mycket att lära en sån som mig. Där fanns ingen prestige på det intellektuella planet utan mestadels ett stort mått av emotionell värme och spontanitet och det var just vad jag behövde i denna fas av livet. Jag kom så småningom till insikt att så gott som alla hade någon diagnos som exv. Downs syndrom, Hydrocefalus= vattenskalles och andra förlossnings- och fosterskador som lett till att många av dom tillbringat hela sina liv på olika institutioner.

Bakgrund.

I Jämtland fanns på 70-talet två institutioner, som befolkades av vuxna människor med "psykisk utvecklingsstörning" som det hette på den tiden, Furuhausen i Bräcke och Björknäs i Gällö Senare ändrades beteckningen till "begåvningshandikappade" eller människor med intellektuell funktionsnedsättning (Numera: "funktionsvarierade"?)

Man såg sällan till dessa människor ute i samhället men bl.a tack vare en generaldirektör vid Socialstyrelsen vid namn Karl Grunewald så

påbörjades nu en nedmontering av institutionsvården för

denna kategori medmänniskor och de skulle nu få komma ut i samhället och leva på samma villkor som oss andra... ledorden var: "normalisering" och "integrering" och man började starta upp särskilda grupp-bostäder och dagcenter-verksamheter runt om i länet. Först ut var de som var "lindrigt" och "måttligt" begåvningshandikappade och hösten 1978 fick jag alltså ett heltidsarbete som cirkelledare på Kvarnsveds dagcenter. Kurserna hade olika namn som: "Du och jag och samhället" eller "Du och jag och pengar" m.m och gick ut på att träna deltagarna till ett självständigt liv ute i samhället med eget boende och egen dagverksamhet. SIVUS hette ett program som uttyddes: Självständig Individ Via Utveckling i Samverkan.

En av studiecirkelarna, som bekostades av Jämtlands Läns Landsting men bedrevs av Studieförbundet Vuxenskolan, blev särskilt uppskattad och om den ska jag berätta med hjälp av diverse foton och tidningsurklipp. Den kallades till en början för "Musik och rörelse" och deltagarna träffades en gång i veckan under 4 års tid mellan 1978-1982. Ganska snart tog vi oss namnet "Tontagarna", och snart nog fick vi besök av lokalpressen.

Det visade sig nu att flera av deltagarna hade olika musikaliska färdigheter, som exempelvis rytm-sinne, något som Stina på maraccas och Staffan på trummor visade prov på. Margareta och Kurt hade sångröster som sångarna både högt och väl. Vi började göra egna texter och byggde så småningom upp en egen repertoar för att komma ut till skolor och andra ställen som exempelvis Restaurang Hov2 inför vilket vi övade vid detta tillfälle..Sången Skip to my lou blev: "Sitt, sitt, sitt inte å glo" och syftet var att komma ut och synas i samhället i stället för att sitta och glo undagömda på en statlig institution! Och nog blev vi uppmärksammade.. Till exempel gjordes flera reportage om våran sångsolist Margareta Lövgren, såväl i tidningen Året Runt som i Länstidningen

Med tiden fick vi spelningar i många olika sammanhang och ibland blev det gammeldans efter konserten..som här i Svenstavik. Farfar Westmans snoa kanske?

DAGCENTERS EGEN SPELMANSSTÄMMA

■ ■ Dagcentret i Svenstavik, hade häromdagn sin egen spelmansstämma, i samband med att **Rickard Näslin** och hans musikgrupp "Tontagarna" från Kvarnsveds dagcenter på Frösön, gästspelade.

Bakom denna musikverksamhet står Studieförbundet Vuxenskolan, med Näslin som cirkelledare sedan fyra år tillbaka.

– Det är mycket värdefullt för "Tontagarna" att få komma ut och visa vad de kan. Det inspirerar till fortsatta övningar, sade grupp-

ledaren, som också kunde nämna att kvarnsvedsmusikanterna sannolikt kommer att åka ut på turné till våren, med besök på olika institutioner.

■ Spelglädjen var det sannerligen inte något fel på, speakern **Hans-Erik Hannola** hade fullt sjä med att presentera de olika programinslagen. Bland mycket annat fick vännerna på dagcentret i Svenstavik, lyssna till en speciell komposition av Lars-Olof Lindahl, en av gruppmedlemmarna, solo-

sång av **Margareta Löfgren**, "Sitt int'å glo" och mycket mera.

■ Avslutningsvis blev det allspel tillsammans med **Catarina Dahlin** och de musikanter hon jobbar med i Svenstavik, däribland duktige flöjtisten **Peter Mattsson**, ett inslag som kulminerade i dans efter bl.a. "Farfar Westmans snoa".

Ingemar Dahlänger

Det hände att en hel skolklass kom till Kvarnsveds dagcenter på studiebesök:

LÄNSTIDNINGEN - FREDAG 14 APRIL 1982 17

En dag på Kvarnsved

LEs barnvård har fått i besök från Årstad i Indöby. Så här skriver barnen om en dag på Kvarnsved.

"En dag var vi till Kvarnsveds dagcenter på pass.

Turarna på Kvarnsved var höjda i skolan en dag i november. Nu är det vår för att säga så.

När vi kom dit fick vi gå ut och titta på vad det är för.

Therese Åker, bländar på dagtid och i skolan. Sjätte ordet är rytmiskt. Låter rytmiskt pågår och g. Måste säga om sin smutta. Det var rit-

ant och pratet är för sig alltså.

Efter en stund var det dags att äta. Vi fick äta och äta i deras mysiga matstuga. Maten var både gott. Vi blev proppliga.

Senon dansade vi i en spagettisallad.

Lite senare avslutades alla i ett rum där vi spelade och sjöng. Rickard Näslin spelade på piano på stann. Han var öppen!

En gång blev sånger, dans och så, och alla lärarna rockade.

Senan tog oss v. för mat, vinkade och sa till oss. Kass 2 i Tandbyen.

□ Fosse spelar musik för eleverna vid besöket på Kvarnsved.

Skolans fyra klasser besökte Kvarnsveds dagcenter. Först i alla klasser var Kvarnsveds dagcenter. Färdig eller i skolan. Ing-Marie Hansson, Ann-Mari Jonsson, Anja Soren och Anja Anvård och Anja för sig den goda tiden med den stora applausen. D samman med all annan utrustning till Skolans dagcenter. Först.

omsorgsverk-
het dagcenter, vär-
den, skapande verk-
samhet.

Det blir fort och tyngsamt som en vasa spöbröskiva del här, men i själva verket handlar det om en färgglad och skon-

handvände omfång-
göbet till OPI i skolan.

Mångsidig

Utsiktsdagen vil vi var månad i verksamheten är. Här finns teckningar, målarverk, applikationer, textil och keramik. Kreativitet finns dagligen i Skolans dagcenter.

Utsiktsdag har i vinsten skolek spelar och de några gruppen. Hållt kan i Skolans dagcenter en dag.

Här åker 2 i Tandbyen med utrustning Kvarnsveds dagcenter.

□ Sång tillsammans med Rickard Näslin. Toppen, tyckte barnen efteråt.

Med tiden utökade vi musikverksamheten på Kvarnsved och två cirkelledare till anlidades, dels Britt Boström på dragspel och senare även Alistair Cochrane med sång och gitarr.6
 Ibland kunde vi även framföra små teatraliska jämt-historier i dialogform: Här ser vi Staffan som intervjuare tillsammans med Britt.

Stor succé för Tontagarna

Tala om succé! De kan man verkligen göra efter att ha upplevt Tontagarnas lilla huskoncert i Storsjöteaterns lokal i lördags. Den var som en härligt vildsvens och färgsprakande kokkafé och sprid er vågorande yes över en vacker och publik.

Storgruppen utom Britt Boström, och flera från Kvarnsved dagcenter skall ta ett stort tack för den sommarfestivalen.

Det var en fört och uttryck över den härligt friska och städa gruppen, som kom ut och sista att spela sin jämt. Korta sång och viktiga gjorde denna härliga kokkafé till en underhållning som inte glöms bort i framtiden.

De tre första sång och spelarna var Britt Boström, Marg-Marie Henningssons framträdande i den här, de sista lämnade och Sonja till den yngre Mellyscandén i högsta grad var Lasse Johansson "Johan på Snippen", på trumpet och Staffan Karlsson trommslagare "Luffen".

Lars Lindahl "Min hjärt, din hjärt, mitt hjärt" som skrevs och spelades av ett beundrande i friska var underhållning.

Mikael Tompsett kom med en låt som och Sören Rönndals grevsk musikale dans drar vi oss gärna till minnen liksom Torus Johansson välsälskade dikta.

Roger Ström, som också är kulturmännen och teatergruppen signat, delade ut världens bästa till den glädjeframande gruppen.

Staffan Acke

Det var fört och uttryck över Tontagarnas lilla huskoncert under ledning av Britt Boström, 68 år gammal i Kvarnsvede dragspel.

SOMMARKURSER i låtspel och bygdedans

BERGEBODARNA 19-21 juni. Föreläsare: Mikael Fröas och Bengt Johansson.
 RYDALEN 25-27 juni. Föreläsare: Bengt Johansson, bygdedans.
 (Lars Arvola, rektor, Mikael Fröas, lärare, Mikael Fröas)

Vi hade spelningar runtom i länet och blev med åren lite av lokalkändisar, vilket framgår av tidningsreportagen...

Tontagarna framträdde i Strömsund

Strömsund (ÖP). I går bjöds det på musik på landstingets dagcenter i Strömsund. Det var Tontagarna från Östersund som stod för denna.

Tontagarna består av ett tiotal vuxna utvecklingsstörda. I fyra år har de musicerat i form av en studiecirkel i Vuxenskolas regi.

– Vi får ut och spelar på vårdhem och dagcenter för att intressera fler för musikcirklar, berättar en av ledarna, Richard Näslin.

Under våren kommer ett antal platser runtom i länet att få besök av Tontagarna. Strömsund blev premiären för turnén.

De utvecklingsstörda sjunger och spelar olika rytminstrument. Richard hjälper till på gitarr och fio, medan den andra ledaren, Britt Bostrom, spelar dragspel. Hon har varit med sedan i hestas.

– De här människorna är härliga att jobba med, tycker hon.

Cirkeln träffas en gång i veckan. Framöver funderar de på att förlägga sina sammankomster till exempelvis Frösö sjukhus för att underhålla patienterna där.

Tontagarna underhöll i Sveg

"Tontagarna" heter en musikgrupp bestående av vuxna utvecklingsstörda från Kvarnsveds dagcenter på Frösön. Sedan några år tillbaka har de rest runt i länet och visat prov på sina färdigheter. På onsdagen gästade de Svegs dagcenter och gav en föreställning som blev mycket uppskattad.

– Även vi har musik som en aktivitet, men så här långt har vi ännu inte kommit i våra övningar, berättar Ellinor Wästfält, föreståndare för dagcentret i Sveg. Foto: Fredrik Helmerz.

En föreställning av Tontagarna på Kvarnsveds dagcenter på Frösön. Foto: Jan Laxström.

Tontagar-rytmer i Vallaskolan

Skolbarn i Vallaskolan. Foto: Jan Laxström.

Tontagarna har varit på besök i Vallaskolan på Frösön. De har spelat musik för barnen och de har varit med på en musikcirkel. Foto: Jan Laxström.

SHY-NYT VÄNTAR. En ny musikgrupp har startats i Vallaskolan. De kommer att spela musik för barnen och de har varit med på en musikcirkel. Foto: Jan Laxström.

En föreställning av Tontagarna på Kvarnsveds dagcenter på Frösön. Foto: Jan Laxström.

En föreställning av Tontagarna på Kvarnsveds dagcenter på Frösön. Foto: Jan Laxström.

1983-84 gick jag en ettårig "folopedagogisk kurs med folkmusikalisk inriktning" på Malungs folkhögskola och 1985 Folkhögskolelärarlinjen i Linköping. Återkommen till länet förärades jag 1987 Peterson-Bergers kulturstipendium bl.a för "engagerad musikverksamhet inom Landstingets omsorgsvård".

Här är detta års PB-stipendiater

Nu har årets Peterson-Berger stipendiater utsetts. Det är Lars Fresk, violinist, Richard Näslin, folkmusiker, Eva Månsson, fotograf, Wendla Karlsson, danspedagog och Per Larsson, hemmansägare. De fem stipendiaterna får dela lika på 40 000 kronor.

Peterson-Berger stipendiet, eller Jämtlands län Landstings kulturstipendium som det också heter, delades för första gången ut 1966. Stipendiater var Per Nilsson-Danner. Han fick 5 000 kronor.

Stipendierna ges till unga meriterade personer som ägnar sig åt konstnärlig verksamhet i länet. En av stipendiaterna kommer varje år från folkföreelsen.

35 sökte

I år sökte 35 jänklingar Peterson-Berger stipendiet. Här följer motiveringen till varför just dessa fem blev utvalda.

Lars Fresk, violinist och valspelare i Fröskekvartetten,

är bördig från Hamnerdal men sedan flera år tillbaka bosatt i Stockholm. Han får stipendiet på grund av sin lovprövs insats i Fröskekvartetten och för sitt redogjörda arbete som ledare i olika musikcirklar i länet.

Richard Näslin, folkmusiker och rikspeleman, kommer från Östersund. Han arbetar numera som lärare i psykologi och musik vid Arnljotskolan i Östersund. Han får stipendiet för sina pedagogiska insatser inom landstingets omsorgsvård.

Eva Månsson, 25 år, författare från Svanslävik, studerar i dag vid Vancouver School of Art i Kanada, på linjen för film och

Richard Näslin

videoteknik. Eva har tidigare studerat vid Solus foto-skola. Hon tilldelas stipendiet för en dokumentation av en begravning och för förtärliga

Lars Fresk

familjä studier. Wendla Karlsson från Bräda är danspedagog och ledare för Jämtlandsdans i Östersund. Hon tilldelas stipendiet

Per Larsson

för inspirerande ledarskap inom dans och gymnastik, samt som en uppsmarmning för framtida dansutveckling. Per Larsson, hemmansägare

Wendla K

län Hålsjö för livslång omhändertagning av sjukskrivna

Årets PB-stipendiater

JÄMTLANDS LÄNS LANDSTING

KULTURSTIPENDIUM

Peterson-Berger stipendiet
År 1987
En utlysning

Richard Näslin

för omfattande pedagogiska insatser inom folkmusiken och engagerad musikverksamhet inom landstingets omsorgsvård

Tryckt 7/11 1987